

Leto I.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. Letna naročnina 25 Din, za inozemstvo 40 Din.

NA MEJAH

Štev. 5.

Ček. račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo:
Jesenice, Krekov dom

LIST ZA GOSPODARSTVO, PROSVETO IN KULTURO

Jesenice, 1. oktobra 1936

Treba nam je novega človeka

Časi, ki gredo k svojemu koncu, so razbili ne samo soglasje človeka poedinca s samim seboj, ampak so razdiralno, uničujoče vplivali tudi na vse človeške družbe: narod, državo in cerkev.

Kakor bi vihar razdrobil tisočere bilke in stepel zlato klasje v poletju na njivi in ga razmetel v vse smeri, tako so vse družbo ohranjujoče vrednote v idejnem viharju svobodomiselstva bile zapisane propasti, preziru in poginu. Nujno je nastala iz nekdanj harmonične enote družb z naravnim in nadnaravnim namenom prava vihra najrazličnejših osebnih stremeljenj in teženj, ki jim je bil kljub njihovem pogubnemu vplivu na zasebno in javno življenje po teoriji svobode svoboden razmah zagotovljen. Preburno klicanje sveta je preglasilo tu še edinega glasnika zdravega življenja — cerkev in ga potisnila v ozadje.

Danes vidimo, da po tej poti ne moremo več naprej. Treba je zaustaviti opustošenje in uničevanje za vsako ceno. Moramo se upreti vsakemu nadaljnjemu razdiranju. Človeku je zopet treba vrniti čut odgovornosti, družbo moramo konsolidirati. Zaradi obče koristi mora propasti pravica poedinca, podrediti se mora javnemu blagru. Zaradi reda je treba upoštevati avtoriteto v družbi. Njim, ki jih je usoda in božja previdnost postavila na vrhove družb, je treba kot nosilcem skupne volje in branilcem skupnih interesov vrniti dolžno čast, ki si jo dandanes vsakdo upa opljuvati, četudi popolnoma neupravičeno. Vse oznanjuje, da je liberalizem, ki v svojem jedru nosi razkroj, v zadnjih vzdihih, vsi

stojimo ob njegovi rakvi, vsi pa smo menda postali njegovi dediči in s praznim kritikovanjem in širokoustnim zabavljanjem nadaljujemo njegovo opustošujoče delo. Pustimo mrtveca pa tudi njegov smrad, ki veje iz njegovega razkranja.

Spoznanje mora roditi dejanja. Mi smo poklicani, da vse svoje sile zastavimo, da se v družbo vrne zdravje, storiti vse, če tudi v lastno osebno škodo ali v škodo katerega poedinca, ki tega klica razumeti neče. Če na tem ob ustvarjanju novega človeka s tem jasnim spoznanjem trpi naš položaj, naš osebni prestiž, nič zato. — Čas je nastopil, ki zahteva celega človeka — brezkompromisarja. Mi zmagamo ali pademo. Nobene predaje, nobenega umika, nobenega bega nazaj v izgrešenost ne poznamo. Mi vemo, da za zmago tega nazora ni zadosti eden. Vsi moramo enako, vsi moramo tako misliti, vsi se moramo tudi podrediti volji in razumu onega enega, ki smo ga ali ga bomo v enotnem hotenju hoteli napraviti konec razbijanju, postavili na čelo svojega brezkompromisnega idejnega gledanja.

Ne več torej ustvarjati ljudi, ki bodo iz skupnosti grabili, ampak ljudi, ki bodo z osebnimi žrtvami to skupnost gradili. Treba nam je novega človeka, ki bo raste iz lastnih in božjih vrednot, za vse, kar je dobrega in lepega, pripravljen trpeti, človeka, ki bo znal sebe podrediti, da pod skupnim spoštovanim vodstvom raste v zdravi družbi osebno zdrav in srečen poedinec.

Igra z življenjskim obstankom revnega ljudstva

Stavbinsko delavstvo v jeseniški kotlini je moralo pred dvema mesecema v stavko. Očetje številnih družin, sinovi vdov in sirote so morali pustiti delo in stopiti v borbo, da pribore lovorike neznanemu pokretu, ki je dobil in dal povelje stavke. Brez ozira na to, da bodo morali reveži stradati, brez ozira na gospodarsko škodo posameznika, kraja in dežele je padlo povelje, da morajo delavci, ki so komaj dobili delo, odložiti orodje, žrtvovati skromen družinski obstanek in iti za stafažo onim, ki so obrnili jezik, da bodo mogli poročati o »izvršenem« pokretu.

Nad pol milijona dinarjev so morali žrtvovati bedni delavci, očetje številnih družin, sinovi vdov in sirote neposredno od lastnih sestradanih ust, da je bilo zadoščeno nepoznamim in nevidnim poveljnikom, ki od svojega žepa za borbo niso odstopili niti pare. Jeseniška stavka pa ni trgala kruha samo lačnim domačinom in okoličanom, nego se je vsled povezanosti s celo našo industrijo dotaknila tudi obstoja revnega slovenskega

ljudstva v ostalih krajih Slovenije. Stavka stavbincev naj bi bila po vseh znamenjih le predhodnica in temelj splošne stavke vsega delavstva, da bi se tako ustvarile razmere, v katerih bi vžigale prevratne parole. Po zaslugi resnega delavstva in uidevnih organizacijskih predstavnikov se to hvala Bogu ni posrečilo. Prvi se je tej gonji postavil po robu predsednik krščanske delavske organizacije. Tudi lesni delavci, oglarji in revni kmetje so morali zato trpeti, ker je zaradi stavke izostalo delo, pri katerem bi bilo v pozni jeseni in potem stalno zaposlenih do 5600 delavcev v podeželju. Tajni vodje stavke pa so bruhali iz sebe iste parole, kot smo jih slišali v Rusiji ob zaslužnjevanju poštenega ruskega ljudstva; iste parole, ki jih je uporabljala plačana garda treh milijonov organizirancev, da je do kosti zaslužnjila 180.000.000 ruskega naroda v oblast par zidarskih družin, ki sedaj, ko so na oblasti, nič več ne vprašujejo po nobenih frazah, po nobeni stavki, po nobenih volitvah in po nobenem nezadovoljstvu, nego vsakomur ob vsakem najmanjšem prikazu lastne misli pihnejo smodnik v obraz, da postane solidarno tudi njegovo mrtvo truplo.

Naročnikom in prijateljem!

Mnogo denarja stane naš list. Redna naročnina, četudi bi bila točna, stroškov izdaje ne krije. Dober tisk pa je potreben. Prispevajte zato v tiskovni sklad »Na mejah«. Podprite našo borbo!

Z Jesenic

Kralju Aleksandru I. bodo 11. t. m. na Jesenicah na prostoru pred nar. šolo odkrili spomenik. K temu odkritju prihite v domovino tudi mnogi izseljenci iz Francije, ki so za spomenik prispevali. Pri odkritju spomenika sodelujejo vse jeseniške organizacije, ki stoje izven marksistične internacionale. Vabimo k tej slavnosti zastopnike naših društev. Zlasti naj se ta dan udeležijo odkritja spomenika naše nar. noše.

Stavbna tvrdka »Slograd« je začela z nadaljevanjem že započetih del pri KID. — Pette-denska stavka stavbinskega delavstva je tako brezuspešno zaključena. Pet tednov so pridne, dela voljne roke delavcev počivale v upanju na zboljšanje, na zmago. — Na zlomu stavke nosi največjo krivdo vodstvo stavke, ki ni znalo podjetju dopovedati, da so za jeseniško draginjo obstoječe meze kričeče, prenizke. — Na delavstvo, ki se je na delo vrnilo, in na ono, ki je v delo ponovno vstopilo, apeliramo, naj se trdno organizirajo v naših delavskih organizacijah, da jim te z resnostjo pribore, kar se pribori da. Od gradbenega podjetja »Slograd« pa pričakujemo, da bo z resnimi organizacijami resno razpravljalo in delavstvu dalo, kar mu gre.

Pismo delavstvu KID je v listu »Delo« napisala Narodna strok. zveza. Jasno se v njem izjavlja za legalno borbo za delavske interese in proti prevratnemu anarhističnemu delovanju komunističnih trojk, ka-

Prispevajte v naš tiskovni sklad!

terim je cilj nered in razrvanost ter povečanje socialne bede, ne pa delavske koristi. Zdi se, da je bila taka jasna beseda z ozirom na dogodke zadnjih mesecev pri nas in drugod nujno potrebna. — Moramo reči, da to pismo pozdravljamo.

Občinske volitve na Jesenicah bodo, kakor v mnogih drugih občinah, 25. oktobra. Jesenice so v živahnem vrvenju in pripravljanju za ta dan. Vse skupine se pripravljajo, da prevzamejo vodstvo obč. gospodarstva za dobo prihodnjih treh let. Vse upajo na zmago, čeprav je gotovo, da bo zmago dosegla samo ena skupina. — Skupino katoliško mislečega ljudstva je za te volitve na žalost začel cepiti jeseniški advokat dr. Stanovnik zato, ker mu večina zaradi njegovega odklonilnega stališča do politične organizacije JRZ in s tem seveda tudi do naših voditeljev ni mogla zapustiti mesta nosilca liste.

Dr. Gosar je govoril na javnem shodu na Jesenicah. Shod je sklicala in vodila Jug. strok. zveza. Govorili so na tem shodu tudi dr. Stanovnik, dr. Štempihar, marksist Kralj, kršč. socialist Rozman. Trezen opazovalec je lahko uvidel, da se tu kuha godlja, ki ji pravijo nekateri »Ljudska fronta«. Mi se zanesemo na razsodnost ljudi in vemo, da bodo ostali tam, kjer je res zdravo ljudstvo, lažni ljudski fronti pa bodo obrnili hrbet.

»Delavska Pravica« je prinesla govor, ki ga je dr. Stanovnik hotel govoriti na Gorenjskem prosvetnem taboru v pričlo naših narodnih voditeljev. Kdor govor pazno prečita, lahko uvidi, da je bil proti duhu dneva in proslave in poln prikritih napadov na tiste, ki so nam to proslavo omogočili. Hvala Bogu, da ta govor ob tej priliki ni bil govorjen, in hvala tistim, ki so ga preprečili.

Da se ne pozabi, je treba opozoriti, da je jeseniška občina sprejela v svoje občanstvo cigane in ljudi brez eksistence, zavrnil pa je sedanji odbor prošnjo dr. Franceta Bergelja, priljubljenega in obče spoštovanega zdravnika, ko je hotel, da bi ga sprejeli v občinsko zvezo. Dr. Bergelj si lahko šteje v čast, da se ga sedanja nezmožna in neplodna večina tako zelo boji.

Novo delavsko organizacijo na katoliških načelih so ustanovili naši delavci na Jesenicah na pobudo preizkušnega delavskega borca Albi-

Proti takim divjim stavkam brez vsakega ozira na gospodarsko škodo posameznika, kraja in dežele moramo protestirati še iz čisto naših jeseniških in slovenskih ozirov. Tistim, ki imajo nalog za hujkanje in za norčevanje iz delavskih eksistence, moramo odločno povedati, naj puste revno Slovenijo na miru s takimi metodami. Naše delovno ljudstvo si je svoje socialne pridobitve dobilo s studijem, z redno, zakonito in organizirano borbo po zakonodaji in jih bo na isti način tudi izpopolnjevalo, ne da bi mu moral kdo za to po ovinkih krasti kruh. — Vsem je še poznana borba za obstoj in bodočnost jeseniških železnar. To borbo seveda niso vodili tisti, ki obračajo jezike s svojih zavarovanih položajev v škodo ljudstva, nego oni, ki jim je za obstanek prebivalstva in kraja in morajo zato trezno in preudarno motriti prilike, da zavarujejo obstoj podjetnosti, od katere živč vse pridne roke delavcev in njihove družine. — Komaj je bilo mogoče doseči možnost najnujnejših razgovorov na merodajnih mestih, da je bila Jesenicam zagotovljena najnujnejša nova investicija, ki je bila namenjena že na jug, že so brezvestneži pričeli podtalno rovariti. Komaj so bile zagotovljene najpotrebnejše nove investicije, brez katerih je naša industrija zapisana smrti, že so se oglasili preteči glasovi in ustvarjali nerazporejenost in gospodarsko negotovost z edinim namenom, da bi Jesenice pripeljali v katastrofalne socialne in gospodarske boje, ustvarili nezadovoljstvo in želi vihar za svoje prevratne namene. Pri vsem prizadevanju resnih zastopnikov prebivalstva jim je le uspelo, da so delavstvo prikrajšali za nad pol milijona njihovega denarja in da so odvzeli slovenskemu gospodarstvu v tem letu vsaj deset milijonov dinarjev, ni jim pa uspelo, da bi povsem onemogočili nove investicije v našem mestu. Projekti, katere je namenila tovarna v svrhu svoje obrambe, bi morali biti gotovi že v letošnji jeseni. Ti novi projekti so predvidevali nad 10.000.000 Din za plače in sirovine, ki bi bile izplačane in nabavljene v Sloveniji za lesne proizvode. Že izdana naročila za letošnjo jesen je moralo podjetje odpovedati prav zaradi nejasnosti in nesigurnosti, ki so jo dane razmere ustvarile. Ni bilo mogoče investirati težkih milijonov brez sigurnosti za njihovo plodnost. Desettisoč delovnih rok mora po Sloveniji počivati zaradi tega, da bi plačani voditelj lahko »poročal« o izvedbi stavke pa nalogu. Kdo bo slo-

venskemu ljudstvu vrnil to izgubo, o tem »voditelji« ne vodijo računa; njihove naloge so samo: razbijati.

Vsak vesten in pošten Slovenec bo priznal, da je eksistenca slovenskega delavca, kmeta, obrtnika, uradnika in drugih stanov taka, da moramo vedno stremeti za izboljšanjem. Tudi položaj slovenske in vse jugoslovanske industrije je na tem, da more pričakovati le izboljšanje. Vse ljudstvo je enotno v tem, da izboljša svoje življenje, zato moramo tem bolj razumeti one, ki v vrstah tega ljudstva najslabše živijo. Iz tega stališča jasno uvidevamo nedovoljno eksistenco **gradbenega delavstva** v našem kraju in **zahtevamo izboljšanje**. Pri tej zahtevi pa ne smemo dopustiti, da bi kdo izrabljaj revščino v razdiralne namene in da bi pri tej revščini še kradel delavstvu še tisti borni denar. Pri takih zahtevah tudi ne smemo biti enostranski in slepi za vse drugo. Mi dobro vemo, da je obstanek slovenskega delavca, zlasti težaka, v primeri z njegovimi potrebami veliko slabši od obstanka delavca v cenejših krajih. Mi dobro vemo, da je rentabilnost slovenskih podjetij mnogo slabša od rentabilnosti podjetij, ki delajo in plačujejo v cenejših krajih. Mi vemo tudi, da je tendenca vse privatne podjetnosti ta, da beži iz dražjih v cenejše kraje in prav zaradi tega ne smemo stvari reševati slepo in enostransko, ako hočemo, da Slovenija ne postane »prirodni park«. Istočasno, ko zahtevamo povišanje plače gradbenemu delavstvu v dragih krajih, zahtevamo, da se ta povišica upošteva pri obdavčenju podjetja, ki še hoče investirati v takih krajih. Ako mora podjetje, ki investira in dela v dragem kraju, plačevati mnogo večje mezde kot pa podjetje, ki dela v cenejših krajih in plačuje nižje mezde, potem mora to prvo podjetje imeti izravnano obstoj v davčnih prilikah, če ne bo postala lepa in draga Slovenija tista, iz katere bodo bežala vsa podjetja in vsa podjetnost in se naselila v cenejših krajih. Za dosego obojega, za zvišanje delavskih zaslužkov in za ohranitev podjetnosti v Sloveniji pa je treba **zdrave, organizirane in smiselne borbe v mejah zakona**, drugače postane vse to le igra z življenjskim obstankom revnega slovenskega ljudstva. Dobro je le, da so poleg plačanih hujšakcev, ki delavstvo le izigravajo v svoje namene, tudi pravi prijatelji slovenskega delavca, da so tu strokovne organizacije in se porajajo nove, ki bodo delavstvo vodile v boljše dni.

Občinsko gospodarstvo

Koga bomo volili...

Mislimo, da ne bi bilo nepotrebno sedaj, ko se bližajo nove občinske volitve, zapisati občanom nekaj vrstic o občinskem gospodarstvu v obče in o tem, kdo naj v njem gospodari. Ni namreč vseeno, komu davkoplačevalci svoj denar zaupajo.

Daste enemu lahko deset talentov, pa bo vse zakopal, daste komu lahko samo enega, pa vam ga bo obrestonosno naložil in gospodarsko izkoristil. Ni umetnost sedeti v občinski upravi in nalagati samoupravne doklade ter zviševati trošarine, ampak to je umetnost: skrbeti, da so te doklade in trošarine čim nižje, da pa je vseeno poskrbljeno za vse, kar je občanom potrebno. Kakor dve gospodinji, ki za hišno gospodinjstvo prejemata od svojega moža enaki kuverti ali enako vsoto denarja, čisto z istimi denarnimi sredstvi niti približno enako ne oskrbita svojih družin, tako tudi dve občinski upravi z istimi dokladami ustvarjata občanom čisto različne vrednote. — Eni regulirajo in gradijo ceste, vodovode, kanalizirajo, drugi komplicirajo občinsko

sko pisarno, pomnožujejo upravno osebje, podpirajo partizansko razna društva in za vse brez dejanskih potreb izmetavajo denar, ki nikakor ne prihaja resnično v občo korist vseh občanov, kakor bi moral, ampak v roke edinih privilegirancev, čisto v namene, za katere morda vaščani niti po svoji vesti in po svojem prepričanju prispevati ne smejo in ne morejo.

Pametno gospodariti z lastnim občinskim denarjem pa še ni vsa naloga uprav. — Občani prispevajo tudi k banovinskim in državnim proračunom in treba je, da se tudi od tam vrne čim več denarja nazaj v obliki raznih podpor, ustanov, zgradb, javnih del itd. Ljudje imajo do vsega tega gotovo pravico. Znamenje protiljudske orientiranosti uprav je, če se te za vse to nič ne zmenijo, spričevalo, da z ljudstvom prav nič ne čutijo. Pa če že ne zaradi ljudstva, vsaj iz lastne ambicije bi moral vsakdo, kdor se je voliti dal, skrbeti, da občani za svoje glasove niso ogoljufani in ves svoj prosti čas in zmožnosti uporabiti za to, da se zaupanja vrednega skaže.

Jasno je, da je v smislu povedanega treba v občinsko upravo in odbore spraviti le može poštenjake, ki so obenem dobri gospodarji in ki jih z narodom družijo tista etična vez, ki ustvarja z njimi enoto. Zato je treba na vodstvo občin postaviti ljudi, ki so z ljudmi čim tesneje povezani, ki so z njimi skupaj doraščali, trpeli in se veselili skupaj z njimi. — Ljudje z visokim življenjskim standardom, ki jim je v življenju vse z mehкими blazinami podloženo, ne bodo za taka mesta. Ne morejo čutiti s trpečim delom naroda, če tudi so sami o tem prepričani, da

čutijo in se ob raznih prilikah kar cede same ljubezni do njega. Še manj pa morejo občino voditi prav in pošteno možje, ki so zgubili vero in zrušili v sebi tudi oporo morale in poštenja. Poštenja ni mogoče ustvariti z zakoni in paragrafi, poštenje raste samo iz čiste vesti, vest pa iz Boga.

Kdor tako misli in čuti, kakor narod čuti in misli, kdor z njim eno življenje živi, le ta bo njegov dober varuh in zastopnik tudi v čuvanju in upravljanju občinskega gospodarstva.

Volite take možje!

Gasilski dom bomo gradili...

na Jesenicah, toda kje in kako, to so važna vprašanja za jeseniško javnost. Zato je prav, če se ta zadeva razjasni ter z nje najboljšo rešitvijo, v ta namen določeni znesek okoli 400.000 dinarjev zares gospodarsko izkoristi.

Kje? Vseh 20 let, odkar si prizadevajo naši gasilci postaviti svojim potrebam primerno stavbo in dokler so neodločali o razvoju Jesenic tudi zastopniki one večine občanov, iz katerih sredstev in v katerih varnost se bo ta dom zgradil, tega varanja »Kje« ni bilo. S prostorom, na katerem stoji sedanji leseni hram, sta soglašali upravi gasilnega društva in mestne občine, kot tudi mnjenja gg. arhitektov in javnosti. Pred leti, ko je bila z nabavo motorne brizgalne, ki potrebuje suho in pozimi ogrevano shrambo, postala potreba po gasil. domu že nujna, sta vsled pomanjkanja denarnih sredstev obstojali dve možnosti. Prva: da gasilno društvo samo (s prostovoljnimi prispevki, katere je že nabiralo, in z dohodki prireditve, katere je že tudi prirejalo v ta namen) zgradi skromno, samo za najnujnejše primerno stavbo. Druga možnost je bila, da se graditev gasilnega doma odloži do časa, ko bo z redno letno postavko v proračunu mestne občine (prvi obrok 100.000 Din je prejšnji občinski odbor tudi že vložil) zbran zadosten znesek, da mestna občina sama zgradi sodobno, za vse gasilске, reševalne in druge potrebe primerno stavbo, ki bi če tudi pod imenom »Gasilski dom« koristno služila svojemu pravemu lastniku — vsem občanom. Tudi za to stavbo je bil namenjen isti prostor z dopolnilom, da se istočasno izvede tudi regulacija prostora pred pokopališčem tako, da se po odstranitvi zidu ob državni cesti napravi iz njega trg, t. j. velik, dostopen prostor, ki bi v svojem spodnjem delu prehajal v primerno zasajen park, preko katerega bi vodila pot na pokopališče. Gasilski dom bi stal na zgornji levi strani tega trga, medtem ko bi prostor na desni ostal prihranjen še za podobno stavbo v katerikoli namen. Vhod v Gasilski dom bi bil z državne ceste, vsi uvozi za vozove in gasilsko orodje pa od strani, t. j. z okoli 30 m širokega trga. To bi bila važna pridobitev za Gasilski dom. Izvoz vozil iz poslopja ne bi oviral prometa na državni cesti in promet na državni cesti ne bi motil zbiranja, uvrščanja in vežbanja gasilcev. Če bi bilo kdaj pokopališče premeščeno kam drugam izven mesta, bi tako stavba kot trg le še pridobila na važnosti.

Tako je bilo mnenje pred leti. Odločili so se za to drugo možnost, t. j. počakati par let, da se naberejo sredstva in med tem pripravijo načrti. Gasilno orodje pa se je čez zimo začasno shranilo v prostore, ki so s preselitvijo občinskih uradov v novo carinarnico ostali prazni.

Nastale so spremembe v občinski, deloma tudi v gasilski upravi in tekla so leta. Čuti ni bilo

ničesar ne o denarju ne o načrtu. Šele zadnje leto, ko je poprijel oblast nad upravami občin ban g. dr. M. Natlačen, se je zganilo, to pa s takim zaletom, da bi nam skoro škodovalo. Ne ta nenadna gradbena podjetnost mestne uprave, temveč nepripravljenost, s katero se je začelo. Vsa leta za to stavbo namenjen prostor ni bil več primeren. Podrli so »Pošenovo« hišo, katero je kupil prejšnji občinski odbor, da k občinski hiši (nekdanji graščini) pridobi potrebno zemljišče in jo tako usposobi za namestitev sodišča (ki bo pač prej ali slej moralo na Jesenice). V naglici so izdelali načrt za Gasilski dom, ki naj bi stal v tej zagati v napotje sebi, sosedni občinski hiši, a najbolj pa prometni državni cesti, ki je tu že itak ozka. Stavba bi s svojimi številnimi vratmi mejila tesno na cesto. Obsežna gasilska vozila bi se čistila, preizkušala in pripragala pač na cesti, tudi gasilci bi se tu razvrščali, da celo sosedna društva bi se ob posebnih prilikah tu zadrževala. Da mora biti cesta, edina, ki jo imamo za vse, posebno ob takih prilikah, ko nastopajo gasilci, prosta (požari, vaje, zračni napadi in drugo), o tem gotovo niso razmišljali. Načelo gasilne in reševalne službe je: naglo in čim prej priti na kraj nesreče. Če rešujemo enega, ne ogrožajmo s svojim reševanjem drugega. Promet je velik; ljudje so radovedni; cesta je ozka, močno napeta in često spolzka. Nesreča se lahko zgodi.

Tudi notranji prostori po tem načrtu so podobno prilagojeni gasilskim potrebam le bolj za poletje in čase, ko ni naglih nastopov. Motorno brizgalno in avto bi še nadalje lahko ogrevali pod odejo kot nekdanj v lesenem hramu. Tudi zledenela oprema in cevi bi čakali »juga«, da jih odtali. Podnevi bi z lučjo pregledovali zanesljivost varnostnih naprav. Za umivanje bi služila lepa kadna kopalnica, v kateri bi se enaintrideseti, če bi se vsak pred njim s kopanjem in segrevanjem vode mudil le 10 minut, po petih urah čakanja vendarle umil in preoblekel. Podobno bi bilo s straniščem. — Zabavno je to, a žal žalostno, da se je točno po takem nepremišljenem načrtu vršil razpis del s pripombo, da mora podjetnik delo pospešiti in stavbo v 60 dneh v grobem dovršiti.

Sredstva — denar, stavi na razpolago mestna občina in to s tako velikodušnostjo, da so odklonili nizke in celo najnižjega ponudnika. Nad 20.000 Din javnega denarja bi zavrgli le pri zidarskih delih. K sreči so imela višja oblastva več razumevanja za varovanje interesov občanov. Ta so napotila sedanjo mestno upravo, da ponovno razmisli o izpopolnitvi načrta in o varčevanju z javnim denarjem.

S tem pojasnilom je zadeva dovolj jasna.

Gasilski dom naj se torej ne gradi tam in ne tako, kakor je hotela sedanja uprava občine, ampak po treznem premisleku in resnem predznanju tako in tam, kakor je to v interesu gasilске službe in jeseniške javnosti.

na Gasserja. Jedro tej organizaciji tvorijo stavbinski delavci, ki so točasno zaposleni pri tvrdki »Slograd«. Organizacija hoče varovati interese delavstva v poštenih borbi in delati na izpremembi človeške družbe v smislu soc. okrožnic »Rerum novarum« in »Quadragesimo anno«. Organizacija bo svoj delokrog razširila na vse tiste naše poštene delavce po raznih podjetjih, za katere se doslej nobena krščanska organizacija ni brigala. — Bog daj novi organizaciji dosti dobrih delavcev - organizatorjev, mnogo borbenosti in smisla za realno življenje, da bo znala delavstvo varovati pred rovarjenjem skrajnih levicarjev in ga ohraniti v poštenju, v narodni skupnosti ter neustrašeno braniti njegove življenjske interese.

En milijon dinarjev so žrtvovali jeseniški delavci za svojo stanovanjsko akcijo, pokojno zadruge »Stan in dom«, en milijon dinarjev v upanju, da jim bo zadruge pomagala do lastne hiše in ognjišča. Iz vsega tega denarja ni niti ene hišice, niti enega stanovanja, pa tudi zadruge »Stan in dom« ni več. Tudi to akcijo so vodili marksisti in se je nabrani denar drugod uporabil.

Bolnica za Gorenjsko bi bila prepotrebna. Banovinski svet je na mladanskem zasedanju o tem govoril. Videlo se je iz takratnih razprav, da je za to na merodajnih mestih mnogo razumevanja. Kar sami so nam roko prožili, samo nikogar ni, ki bi zanj zgrabil. Treba bi bilo nekoga, ki bi započeto misel spravil v življenje. Zaspanost in brezbržnost tega vprašanja ne bosta rešila. Treba bo začeti s prstom kazati na vse tiste, ki imajo dolžnosti, a teh dolžnosti ne vrše. Drugače ne pridemo naprej.

Sv. Križ nad Jesenicami je po mnogem prizadevanju in skoro izključni zaslugi g. župnika Krašna uradno uvrščen med letoviške kraje. Priznane so mu s tem ugodnosti § 11 potniške tarife. G. župnik pri svojem prizadevanju za ta naš prelepi letoviški kraj na mestih, ki bi bila v prvi vrsti poklicana, da ga podpro, ni našel skoro nobenega razumevanja, delno se mu je celo nasprotovalo. S stališča pospeševanja tujskega prometa je uvrstitev Sv. Križa med letoviške kraje in priznanje ugodnostne potniške tarife velik korak naprej.

Dopisujte v naš list „Na mejah“!

Davčna bremena

Za tarifno in davčno reformo in enoten sistem vseh državnih in samoupravnih financ

Tujsko prometno društvo pri Sv. Križu in Tujsko prometno društvo na Jesenicah sta začeli enotno akcijo, da se v kraju stori vse potrebno za večji razmah zimске in letne letoviske sezije. Na mestno občino Jesenice sta poslali predpostavko, naj se v proračunu določeni znesek za tujski promet resnično porabi v določene svrhe in naj se ne razdeljuje organizacijam, ki se s tem poslom ne pečajo.

Z Breznice

Preteklo nedeljo je praznovalo naše katoliško izobraževalno društvo svojo tridesetletnico. Mnogo prizadevanj in truda so naši društveni člani položili v priprave za ta jubilej, ki se je hvala Bogu tudi zares lepo izvršil. Nad vse krasen je bil jutranji sprevod iz Žirovnice na Breznico. Pestra slika narodnih noš, enotnih oblek in skupin na vozovih in peš je bila en sam vzklík navdušenja in radosti. Po dopoldanski službi božji, pri kateri je bila velika cerkev premajhna, da bi sprejela vse goste, je bilo slavnostno zborovanje na lepo aranžiranem prostoru. Zborovanje je vodil marljivi društveni delavec g. Anderle, slavnostni govor pa je imel g. dr. Šmajd iz Radovljice. V klenem govoru je jasno začrtal smeri dveh svetov, med katerima ni in ne more biti kompromisa. Mi smo v božjem svetu in se borimo za njegovo pravico. Zborovanje je v imenu Krekovega društva z Jesenic in Triglavskega fantovskega okrožja v vznešenih besedah pozdravil njegov tehnični organizator gospod France Klinar. Popoldansko slovesnost je žal nekoliko motilo deževno vreme, vendar je bilo razpoloženje vseh udeležencev, ki so prostorno društveno dvorano napolnili do zadnjega kotička, zares veselo in slavnosti dneva primerno. Pester spored se je vrstil v izbranih točkah, zlasti pa je zborovalec navdušil programatični govor pisatelja g. Fr. Ks. Finžgarja, ki je poslušalcem z njemu lastno jasno besedo pokazal smeri, v katere se mora gibati kat. prosveta v sodobnih časih. Katoliškemu izobraževalnemu društvu na Breznici in njegovim agilnim delavcem vsa čast in priznanje za ves trud.

Delavci, študirajte krščansko socialno literaturo

Prišla je doba, ko davkoplačevalci prejemaajo od davčnih oblastev obvestila o odmeri davkov in plačilne naloge v svrhu plačila letnih davkov. Zato ne bo odveč, ako si te davke pobližje ogledamo in pri teh nekoliko pomudimo ter končno iznesemo svoje pripombe o davčnem vijaku sploh.

Davčna bremena, katere morajo danes nositi davkoplačevalci v raznih krajih, so čisto relativnega značaja. Višina obremenitve enega od drugega zavezanca iste stroke ali sorodne, ako si predočimo predlog, oziroma seznam davčne uprave, ki je bil v zadnjih dneh davčnim zavezancem razgrnjen in na vpogled, je različna. Prav ta različnost, v kolikor so nam razmere posameznih zavezancev dobro znane, nas je napotila, da o davkih sploh izpregovorimo svojo besedo, ker igra ugotovitev, koliko se obremeni posameznega davčnega zavezanca, eminentno vlogo z dalekosežnimi posledicami. Logična stvar! Obremenitev dohodkov, od katerih plača davčni zavezanec 20% od 25.000 Din, ali pa onega od 5.000 Din, ima ne samo svoj fiskusni, marveč tudi socialni pomen. Država pobere pri prvem zavezancu 5000 Din davka, pri drugem pa vzame 1000 Din. Prvemu ostane še 20.000 Din, drugemu pa samo še 4000 Din za preživljanje in drugo. Po objektivni presoji je tako postopanje nezdravo in v vsakem oziru krivično. Temu je kriv sistem, ki vlada v naši državi. V naši državi obstoji namreč **mešani sistem davkov**, v katerem prevladujejo posredni davki.

Oglejmo si razmerja med posameznimi vrstami davkov. Neposredni davki znašajo 32% (vseh državnih davkov), posredni 38%, monopol-ski dohodki 28%, razni dohodki 2%. Skratka 68% vseh državnih davkov spada med posredne davke (takse, pristojbine itd.), le 32% med neposredne.

Primerjajoč državne dohodke v posameznih evropskih državah med seboj, vidimo, da se davčni sistem v pretežni večini držav naslanja na dobro fundirane vrste davkov (neposredne) in le zelo malo držav na trošarine, takse, carine in monopole (posredne). Za Jugoslavijo stoji samo še Švica, ki ima še bolj razvit ta nefundiran sistem državnih dohodkov, sicer pa se vrstijo takole: Švica 24.0%, Jugoslavija 32.0%, na Danskem 39.9%, na Poljskem 40.2%, v USA 46.7%, na Holandskem 51.8%, Velika Britanija 56.3%, v Italiji 57.2%, na Francoskem 57.9% in v Nemčiji 67%. Iz razporeda vidimo, da čim razvitejša je v kaki državi industrija in gospodarstvo, tem močnejše ima fundirane državne dohodke. Na trošarine in takse so se vrgle le nekatere države, kakor Poljska, Danska in USA. Prvo mesto med njimi pa zavzema Jugoslavija.

Mi ne bi hoteli poudarjati zgledov ali primerov drugih naprednejših držav, temveč je naš namen, samo v splošnem ponazoriti in ugotoviti prednosti drugih sistemov na eni strani in na drugi ovire in trdote našega sistema. V kolikor se nam zdi potrebno s stališča za pravičnejšo, socialnejšo uvedbo davčnega sistema in morale v interesu narodne in državne prosperitete, v luči poživljenja smotrenega gospodarstva, pa bomo in hočemo to storiti.

Naš današnji sistem davkov, taks in trošarin nam nehotе vzbuja spomin na srednjeveške metode. V takih nesmotrenih razmerah ni mogoč napredek gospodarstva. Davkov ne plačuje nihče rad, še manj pa krivičnih. Zaradi zdravega razvoja smo za primerno in pravično obdavčenje,

le-to pa je že prenehalo leta 1929, ko je preko-račilo svoj maksimum.

Novi zakon o neposrednih davkih, ki je izšel v letu 1928 in je bil pozneje večkrat izpremenjen z raznimi dopolnitvami in pravilniki, je sicer nekaterim davčnim zavezancem davčna bremena olajšal, a po večini poslabšal.

Vsemu temu se je pridružil še nov davek — kuluk, odkupnina za delo, ki je v stvari samoupravna doklada na neposredne državne davke in ki gotovo nima primera na svetu. Ko si bomo ogledali tudi druge davščine, ne bomo več govorili o kaki davčni progresivnosti, ampak o davčnem poropcu.

Kmetje! Tudi oni zahtevajo znižanje svojih davkov. Prvotno je bila zemljarina določena na 10% čistega donosa, dopolnilni davek pa od 2 do 13%. Pozneje leta 1931 je bila zemljarina znižana. Tako je znašal skupni katastrski čisti donos v letu 1934 5024.1 milij. dinarjev, ako pa odštejemo v zakonu določeno tretjino za njive in vinograde, ostane še od ostalih vrst zemljišč Din 1.655.4 milijone.

Obremenitev kmetskega prebivalstva ni torej niti absolutno niti relativno visoka. Vendar teži mnogo posestnikov tudi ta davek do preobčutnosti in nezmogljivosti bremena, kar je pripisovati raznim okolnostim. Prvo je to, da imamo dobršen del kmetij, okoli 50.000, ki same sebi življenja niso zmožne in so živele od postranskega zaslužka, dokler je ta pač bil. Ker pa so postranski zaslužki v veliki večini odpadli, je vsak izdatek občuten. Tu je še mnogo mnogo tudi drugih vzrokov, ki tarčajo in ženejo v propast našega kmeta. Med mnogimi vzroki je tudi ta, da niti polovica vseh produktov ne zapusti domačega gospodarstva, da bi se spremenilo v denar in dobilo prometno vrednost. Ta činjenica dela davčno breme še težje, kakor je isto pri obrtnikih in drugih.

Glede zgradarine je to, da je hišna posest razmeroma še vedno manj obdavčena od predvojne. Da pa so se tudi tu pokazali grobi izrodki davčne prakse, je brez dvoma. Sedanji zakon o neposrednih davkih vpliva na porast najemnin s tem, da davčna uprava po svojih pripomočkih poljubno navije davčni vijak, ne oziraje se, da gospodar čisto ne prejme niti toliko na najemnini, kot mu je davčna uprava predpisala dohodek odnosno davka. Temu nujno sledi, da je stanodajalec primoran podražiti najemnino. Krivično je med drugim tudi to, da pristojne finančne oblasti za Jesenice dajejo po čl. 37 le 10-letno davčno olajšavo, a ne 20-letno, kot Jesenicam pravzaprav pripada z ozirom, da so Jesenice kot vsa mesta Dravske banovine priznana za letovišča s posebno naredbo kr. banske uprave v Ljubljani. Dolžnost Društva hišnih posestnikov bi bila, da se izvede potrebna proglasitev v smislu čl. 36 zakona o neposrednih davkih.

Radi kompliciranosti davčnih predpisov se čisto dogaja, da so nekateri za ene in iste stvari dvakrat obdavčeni. Nekdo n. pr. napove pri zgradarinski napovedi vse svoje stanovanjske prostore, ki jih sploh ima v hiši. Med drugimi stanovanjskimi najemniki pa je tudi oseba, ki nima lastne uprave, t. j. posteljnine, postrežbe itd., temveč mu jo daje tudi stanodajalec. Po ex offo poročilih davčna uprava zazna za tega **stanovalec** in ne oziraje se, da je stanovanje sicer že prijavljeno, pozove gospodarja, da prijavi rentnino. Zdaj pa se gospodar šele brihta, saj vendar nimam rentnine itd., kar po naključju morda zve,

da tako stanovanje, ki se daje v najem z inventarjem, postrežbo, kurjavo itd., spada pod rentnino in ne zgradarino. Ker pa je stanodajalec sam napovedal v svoji napovedi tudi to sobo, mu davkarija le-te ne odpiše, ampak nastane dvojna obdavčba, poleg tega po mora plačati še davčno kazen.

Z velikimi težavami in zapletljajami se morajo boriti tudi davčni zavezanci za pridobitino, tako glede previsoke in dvojne obdavčbe, katerim bi bilo posvetiti poseben članek, da bi mogli v glavnih obrisih odbelati najvažnejše in doprinesiti čim jasnejšo sliko dokazov za davčno reformo.

Žalostne so tudi scene izrodka pri zapuščinski odmeri, ki segajo tako daleč, da si kmalu ne bo nihče upal več dedovati. Ako podeduje hranilno knjižico, na katero vam hranilnica denarja ne izplača, morate vi brezpogojno plačati vso zapuščinsko pristojbino, sicer vam lahko prodajo posestvo, ako ga imate.

Iz vsega tega sledi, da obstoji v naši državi pretirano visoka davčna obremenitev z ozirom na narodni dohodek. Upoštevajoč vedno večje potrebe na državnem, socialnem, kulturnem, gospodarskem in obrambnem področju, opazimo, da rapidno vedno globlje lezemo v močvirje — iz katerega objema se ne bomo mogli rešiti brez temeljitih upravnih, finančnih in političnih reform.

Ubit — ker je bil Slovenec

Ravno ko se zopet bliža obletnica nesrečnega koroškega plebiscita, so ubili v bližini Vrbskega jezera slovenskega mladeniča Mihaela Habiha. Bil je član slovenskega prosvetnega društva v Hodišah in se je vračal s pevske prireditve v Logi vasi v bližini Vrbskega jezera. Ubili so ga, ker je bil Slovenec, namreč svojemu narodu zvest Slovenec.

Kdor čuti slovensko, pri tem ne more ostati brezbrizen. Ves narod tvori organsko celoto, vsi smo udje enega živega narodnega telesa. Udarci, ki velja enemu udu, velja celemu telesu. Zato tudi celo narodno telo, ves narod občuti udarec, s katerim je zločinec do smrti pobil rajnega Zavorčevega Miha iz Hodiš!

Pri tem se moramo vprašati: kdo je bil oni, ki ga je do smrti pobil? Tudi on je bil Slovenec, Aleš, Štihov sin iz Škofič. Kako je to mogoče, da Slovenec ubije drugega Slovenca zaradi zvestobe svojemu narodu? Tega je kriv ta sistem, ki že dolga desetletja vzgaja na Koroškem iz naših ljudi narodne odpadnike, janičarje, sovražnike lastnega naroda! Naš protest mora veljati temu nemoralnemu sistemu, ki demoralizira naš narod na Koroškem. Ubijalec, ki je ubil Zavorčevega Miha, je samo žrtev tega sistema.

Izboljšujmo donos kmetiskih gospodarstev

Kmet, ki hoče gospodarsko napredovati, mora stalno korakati s časom. Vsak zastoj ne pomeni samo zastanka, temveč nazadovanje. Stalno se moramo kmetje zanimati za vsako novost, ki nam utegne koristiti in s tem izboljšati naš gmojni položaj. Kmetje živimo iz zemlje, zato moramo, če hočemo, da nam bo ta dajala primerne dohodke, isto upravljati in obdelovati z vso skrbjo, ljubeznijo in resnostjo, uporabljajoč pri tem vsa dognanja in izkustva, ki so se izkazala kot dobra in primerna.

Samo v delu je rešitev!

Opisano početje ustvarja hipertrofijo obremenitve, ker se en in isti predmet obremenjuje iz raznih naslovov z dvojnimi in trojnimi davčnimi in trošarinami.

Po tej poti — da bi morda še nadalje zniževali vpijoče nizke službene prejemke državnim in samoupravnim uslužbencem na eni strani in na drugi davčni vijak dvigali ter nalagali nova bremena, s čimer se upropašča narodno gospodarstvo — ne moremo več.

Povprečna mesečna plača državnega nameščenca 2072 Din in mestnega uslužbenca 1456 Din v Jugoslaviji je najbolj jasan dokaz v primeru s plačami drž. nameščenca 6253 Din in mestnega povprečno 8464 Din v Nemčiji, da se je privedlo do skrajnosti, zlasti še, ako pogledamo, koliko znaša v Jugoslaviji davek na osebo, t. j. Din 548, v Nemčiji 4040 Din, vendar ostane v Jugoslaviji enemu prebivalcu od narodnega dohodka le še Din 1735, med tem ko v Nemčiji skoraj sedemkrat toliko, t. j. še celih 11.500 Din.

Prepričani smo, da bi bilo skoro brez smisla in brez uspeha vsako delo na socialnem in gospodarskem polju brez predhodne upravne, finančne in politične reforme. Po teh reformah bi bilo šele mogoče graditi znova. Predpogoj je dekoncentracija oblasti in financ, sicer bodo samoupravne edinice še nadalje hromele kot žrtev centralizma.

Svoje delo začne vršiti ta sistem že v šoli. Koroška šola je prava vzgojevalnica narodnega odpadništva! Koroška ponemčevalnica, zločin, ki se je zgodil v nedeljo 13. septembra t. l. v Škofičah, je tvoje delo! Ti vzgajaš iz slovenske dece na Koroškem narodne odpadnike. Nikdar ne sliši slovenski otrok na Koroškem v šoli besede ljubezni do slovenskega materinskega jezika, prepoveduje se mu celo v odmorih slovensko govoriti, prepoveduje se mu slovenski pozdrav, niti šteti se v koroški ponemčevalnici ne nauči slovenski otrok po slovensko!

In vse to se vrši pod pretvezo domovinske ljubezni! One, ki so se izneverili lastni slovenski narodnosti, imenujejo »die Heimattreuen« — domovini zvesti! Kakšno farizejstvo, kakšna laž in hinavščina!

Ali se bomo po vsem tem čudili, da je morilec, ki je s kolom do smrti pobil slovenskega fanta v Škofičah 13. septembra, bil vodja krajevnega »Heimatschutza«, domovinske brambe! Ti zaslepljeni si res domišljujete, da branijo domovino s tem, če sovražijo in preganjajo svojo lastno slovensko narodnost in svojo slovensko govorico!

Velik zločin se vrši na Koroškem! Kdaj bo konec tega zločina?

S Koroške Bele

Koroška Bela je pod vodstvom g. Duhovnika poromala na Sv. Goro. Malo smole so imeli z avtobusi, drugače pa je romanje poteklo v najlepšem redu in v splošno zadovoljstvo udeležencev.

Občinski odbor na Koroški Beli je g. ban razpustil zaradi nerednosti in poneverb v obč. gospodarstvu. Dosedanja uprava občine je bila vsa v rokah marksistov. Zopet se je izkazalo, da tovrstnim ljudem javnih blagajn zaupati ne smemo in ne moremo. — Novočasno upravo bo vodil do prihodnjih volitev kršč. socialc g. Erlich, katerega iskreno poštenost in smisel za občo blaginjo še vsi poznamo iz časov njegovega nekdanjega županovanja.

Prosveta

Novo sezono otvori »Aljaž« v Krekovem domu z novo Jalenovo igro »Rojenice«. Krstna predstava bo v nedeljo, dne 4. oktobra, ob 20. uri. Ponovi se ta igra, polna romantike, veselja in žalosti naslednjo nedeljo ob 15. uri. Opozorjamo na to ponovitev okoličane. Pridnim Aljaževcem v novi seziji obilo uspeha.

Fantovski odseki Triglavskega okrožja zganite se. Čas dela je prišel. Skličite sestanke in zbornice. Prečitajte okrožnice in navodila. Strumno držite disciplino in pošiljajte statistiko na srenje in okrožja. Zaspane odseke, oziroma njihove odbornike bomo v tem listu javno opomnili na zanemarjeno točnost, sicer od lenobe segnjemo.

Občni zbor Triglavskega fantovskega okrožja bo v nedeljo 4. okt. ob 10. uri dopoldne po prihodu vlakov v Krekovem domu na Jesenicah. Zastopnike vseh 21 fantovskih odsekov in vseh treh srenj prosimo, da se zbora sigurno udeležite. Povabljeni pa so kot gostje na zbor vsi fantje, včlanjeni v odsekih naših društev. Kličemo Vam nasvidenje in Bog živi!

Pozor!

Današnji številka lista prilagamo položnice. — Prosim: Poravnajte naravnino.

Vpraševalcem z Bleda, Bohinja, Radovljice, Lesca in drugod, zakaj od tam ne prinašamo dopisov, tale odgovor: Vaši dopisniki so leni. Pišite torej sami, kaj je pri Vas dobrega in novega.

nabavo raznih umetnih gnojil, ampak moramo skrbeti za to, da bomo sami pridelali dober hlevski gnoj, ki bo v največji mogoči meri vseboval vsa rastlinam potrebna hranila, ki bo v čim krajšem času sprstnel in s tem povečal rodovitno plast zemlje. Zato je pri napravi hlevskega gnoja velike važnosti vrsta stelje.

Dognano in preizkušeno je, da je slama, izmed onih stelj, ki prihajajo pri nas v poštev, najboljši nastilj, njej sledi praprot, potem pa po vrsti listje in žaganje in kot zadnje drobno sekanje smrekove in hojeve veje.

Katere vrste stelje pa uporabljamo mi? Najmanj nastiljamo s slamo, ker nam je večji del če že ne primanjkuje, pa vsaj komaj izhajamo z njo za krmo, dasi slama kot krma ni skoraj popolnoma nič vredna zaradi nedostatka hranilnih snovi. Živina si z njo samo napolni vamp, da ima občutek, da je sita, druge koristi pa slama kot krma nima. Dokler pa ne bomo pridelali dovolj drugih krmil, bo pač morala slama svojo nalogo, katero opravlja sedaj, vršiti tudi še naprej, do takrat, ko se nam vremena ne zjasne.

Praprot je po kakovosti druga najboljša stelja, katero nam daje narava v dosti obilni meri na razpolago. Pa tudi te stelje, dasi jo imamo dovolj, skoro nič ne steljemo. To pa ni prav. Praprot nam dela po pašnikih, gmajnah, sem in tja tudi po travnikih samo nepotrebno nadlego in škodo. Zato jo pridno kosimo oziroma žanjimo ter pripravljamo za steljo, ker bomo imeli od tega dvojni dobiček. Imeli bomo prvovrstno steljo, ki bo izboljševala naše njive, rešili pa s tem marsikatero mlado smrečico ali drugo drevesce, ki mu bomo dali dovolj prostora in svetlobe za dobro in hitro rast. Čim več praproti bomo pripravili za steljo, tem manj nam bo treba nagrabiti listja in s tem odvzeti gozdu čim manj hranilnih snovi, tem manj smrek bo treba obsekati za steljo.

V dolini, deloma tudi v nižje ležečih gorskih

kmetijah, uporabljamo za steljo listje. To je pa v onih krajih, kjer imamo dovolj praproti, že gospodarska škoda. Prvič nima listje kot stelja tiste vrednosti kot praprot, drugič pa silno škodujemo rasti in razvoju gozda, kjer leto za letom grabimo listje in s tem odvezujemo gozdu edino gnojilo, katero ima, preprečujemo tvorbo prsti in spreminjamo s tem ravnanjem rodovitno površino zemlje v kamenit ničvreden svet. Zato za steljo čim več praproti in samo če te nimamo, neobhodno potrebno množino listja.

Najhitreje se dostikrat preskrbimo s steljo s tem, da si v naše šupe navozimo žaganje. Res je to najkrajša in vsaj na videz najcenejša preskrba s steljo. Žaganje pa ni niti topla stelja kot slama, praprot in listje, niti ni radi velike množine drevesne smole, katero vsebuje prava stelja. Žaganje, posebno smrekovo, in to prihaja pri nas največ v poštev, varuje pred trohnenjem in sprstlenostjo veliki odstotek smole, katero vsebuje. Gnoj, sestavljen iz žaganja, ne more o pravem času dati rastlini tega, kar ona rabi za razvoj, zato slabši pridelek in gospodarska škoda. Zato bomo nastiljali z žaganjem samo v sili.

Kot gnojilo in stelja najmanj vredne so pa drobno razsekane smrekove veje. Te so tako prepojene s smolo, da izlepa ne strohne in jih leto za letom nesprstenele orjemo iz spodnjih plasti na dan. Te vrste stelja ni niti v hlevu, ker je mrzla in ne vpija moče, niti na njivi, še manj pa na travniku, ker dolgo časa ne stvari rodovitne prsti, opravi svoje naloge. Z napravo te stelje si pa tudi povzročamo veliko gospodarsko škodo, ker nam obsekane smreke ne uspevajo kot bi drugače lahko, in ker povzročimo z obsekanjem smrek, da je ves les teh dreves vsled izpadajočih grč tretje vrste, ki nima nobene cene. Zato bomo te vrste steljo uporabljali res samo v skrajni sili, če se nam na noben način ne bo mogoče preskrbeti z drugo boljšo, da si tako obvarujemo in zvišamo donosnost svojih posestev.

Sport

Poziv članom Alp. S. K. Gorenjec, Jesenice.

Po sklepu zadnje seje ASK Gorenjca sklicujemo redni letni občni zbor na sredo, dne 7. oktobra 1936, s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika in odobritev. 2. Poročila odbornikov. 3. Volitev novega odbora. 4. Sprememba pravil. 5. Slučajnosti in predlogi.

Gorenjci in Gorenjke! Pridite vsi, da odobrite delo, ki se je izvršilo v preteklem poslovnem letu in odobrite ter prišpevate nove načrte za bodoče leto.

Sportna kolegialnost.

V nedeljo 27. septembra je bila določena nogometna tekma Kovinar proti Gorenjcu. Gorenje je prosil za preložitve, ker je večina njegovih fantov šla v Zabreznico na slavnost katoliškega društva v Zabreznici. Kovinar je odklonil preložitve in to kljub temu, da mu je Gorenje spomladi letos ob slični priliki napravil to uslugo. Brez komentarja.

Hranilnica in posojilnica na Jesenicah

obrestuje vse vloge do najvišje v zakonih določene meje. Nove vloge izplačuje vedno promptno.

Agitirajte za naš list! Zahtevajte

„Na mejah“

po gostilnah in kavarnah!

Za električno

Vam nudi vse najugodnejše

Jože Markež

Jesenice, telefon št. 605

Zvezda Ivan

Jesenice, Cankarjeva c. 5

Priporoča cenj. občinstvu izgotovljene oblike lastne izdelave, manufakturno blago, perilo, klobuke, čepice itd.

Ceneno in dobro prehrano, vina na debelo in drobno dobite in kupite najugodnejše v

LJUDSKI KUHINJI

JESENICE KREKOV DOM